

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/82/2024
Identifikačné číslo spisu:	6120307280
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6120307280.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO: 35724803, Bratislava, Prievozská 2, právne zastúpenej Remedium Legal, s.r.o., IČO: 53255739, Bratislava, Prievozská 2, proti žalovanému L. W., narodenému XX. Y. XXXX, V., J. XXX/X, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou VASIL & partners, s.r.o., IČO: 47240482, Košice, Kupeckého 320/33, o zaplatenie 3.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod č. k. 9Csp/92/2020-310, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2024 č. k. 18CoCsp/23/2023-361, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. februára 2023 č. k. 9Csp/92/2020-310 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanému voči žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že Okresný súd Humenné rozsudkom č. k. 9Csp/92/2020-234 zo dňa 23. augusta 2021 žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 3.000 eur, spolu s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 3.000 eur od 22. mája 2018 do zaplatenia a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 18CoCsp/3/2022-271 zo dňa 27. októbra 2022 rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konania a nové rozhodnutie.

1.2. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že vzhľadom na povahu účastníkov zmluvy o úvere zo dňa 03. marca 2015 je nesporné, že predmetný zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským a to z dôvodu, že žalobkyňa, resp. jej právna predchodkyňa, ako dodávateľ pri uzatváraní zmluvy konala v rámci svojej podnikateľskej činnosti a uzavrela predmetnú zmluvu so žalovaným, ktorý je fyzickou osobou - nepodnikateľom. Súd prvej inštancie mal za to, že

predmetná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou, a preto považoval za nutné na ňu aplikovať aj príslušné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“). Dodal, že zároveň ide aj o spotrebiteľský úver podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“).

1.3. Primárne sa súd prvej inštancie zaoberal platnosťou postúpenia pohľadávky na základe zmluvy o postúpení zo dňa 17. júla 2019, teda aj aktívnou vecnou legitímáciou žalobkyne v konaní. Konštatoval, že postupník, ktorému bola pohľadávka postúpená bankou, je v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej len „zákon o bankách“) a judikatúry dovolacieho súdu povinný tvrdiť a dokázať, že pred postúpením pohľadávky banka písomne vyzvala klienta na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so splatením svojho záväzku aspoň 90 dní. Pre splnenie podmienky písomnej výzvy bolo nevyhnutné, aby sa písomná výzva dostala do dispozičnej sféry dlžníka.

1.4. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že postupca (OTP Banka Slovensko a.s., Bratislava) nepostupoval v súlade s § 92 ods. 8 zákona o bankách. Žalobkyňa súdu nepredložila žiadnu písomnú výzvu pred postúpením pohľadávky na nového veriteľa. Žalovanému tak nebol poskytnutý žiaden priestor na vykonanie krokov voči banke za účelom zotrvania s ňou vo vzťahu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala naplnenie všetkých predpokladov možnosti postúpenia pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách vyžadujúceho aj doručenie výzvy dlžníkovi pred postúpením pohľadávky a následné omeškania s úhradou dlhu nepretržite počas 90 dní. Vychádzajúc z uvedeného, súd prvej inštancie nepovažoval postúpenie pohľadávky v danej veci za platné s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka, následkom čoho bolo nepreukázanie aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne. Súd prvej inštancie doplnil, že vzhľadom na uvedené dôvody už neskúmal, či je zmluva o úvere bezúročnou a bez poplatkov.

1.5. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že priznal náhradu trov konania žalovanému vo vzťahu k žalobkyni v rozsahu 100 % z dôvodu, že žaloba bola zamietnutá.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. apríla 2024 č. k. 18CoCsp/23/2023-361 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok II.).

2.1. K odvolacej námietke podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, v zmysle ktorej súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd uviedol, že po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne, majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

2.2. K odvolacej námietke nesprávneho právneho posúdenia podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uviedol, že zásadnou otázkou, ktorou sa súd prvej inštancie správne v predmetnom konaní zaoberal, bola otázka, či boli splnené zákonné podmienky na postúpenie tzv. bankovej pohľadávky. Zákon o bankách totiž nad rámec pravidiel cesie v Občianskom zákonníku sprísňuje pravidlá pri postupovaní pohľadávok z bánk na iné subjekty. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že z obsahu spisu je zrejmé, že postupca nepostupoval v súlade s § 92 ods. 8 zákona o bankách, keď dlžníkovi nezaslal výzvu. Podľa odvolacieho súdu musí byť táto výzva kvalifikovaná - z obsahu a zo zmyslu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách nepochybne vyplýva, že nestačí akákoľvek výzva banky na zaplatenie, ale touto výzvou musí banka jednak vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy a upozorniť ho, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude banka oprávnená postúpiť pohľadávku na iný, hoc aj nebankový subjekt, bez súhlasu dlžníka. Žalobkyňa tvrdila, že banka pred postúpením pohľadávky si splnila povinnosť v zmysle predmetného ustanovenia, avšak nepreukázala, že by jej právny predchodca skutočne dlžníkovi zaslal výzvu v zmysle označeného ustanovenia zákona o bankách poskytujúcej spotrebiteľovi (žalovanému) ochranu resp. možnosť takejto ochrany pred porušením bankového tajomstva, ktorá skutočnosť musí byť v tejto osobitnej výzve explicitne uvedená a tak daná spotrebiteľovi (žalovanému) na vedomie s možnosťou rozhodnúť sa či bude alebo nebude banke plniť. V tejto súvislosti poukázal odvolací súd na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) sp. zn. 2Cdo/266/2020 zo dňa 31. marca 2022, podľa ktorého

obsah ustanovenia § 92 ods. 8, veta prvá zákona o bankách predpokladá výlučnú a samostatnú písomnú výzvu banky, že je jej klient v omeškaní so splnením čo len časti svojho záväzku. Skrz spotrebiteľský charakter dojednanej zmluvy o úvere nemožno prisvedčiť oznámeniu o mimoriadnej splatnosti úveru aj charakter výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách.

2.3. Podľa odvolacieho súdu tvrdenie žalobkyne, že za takúto výzvu možno považovať aj výzvu banky zo dňa 14. marca 2018 a oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 22. apríla 2019, nemohlo obstať. Tieto boli voči dlžníkom bankou realizované síce pred postúpením pohľadávky (17. júla 2019), avšak na úplne inom právnom základe a to na podklade § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka a nie na podklade § 92 ods. 8 zákona o bankách, pretože išlo o výzvu na plnenie s následkom zosplatnenia celého úveru, ako aj samotné mimoriadne zosplatnenie úveru, a nie s následkom postúpenia pohľadávky inému subjektu, ako to vyžaduje § 92 ods. 8 zákona o bankách. Tým, že banka výzvu žalovanému nezaslala, resp. žalobkyňa túto skutočnosť v konaní nepreukázala, že banka výzvu žalovanému nezaslala, banka neposkytla žalovanému dostatočný priestor na vykonanie krokov voči „svojej“ banke za účelom zotrvania s ňou vo vzťahu. Preto aj tohto dôvodu nebolo preukázané splnenie zákonom požadovaných predpokladov na postúpenie splatnej pohľadávky. Aktívna legitimácia žalobcu nie je preto daná. Zmyslom a cieľom ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách bolo dosiahnuť stav, aby mal dlžník dostatok času na vykonanie opatrení zotrvať na vzťahu so „svojou“ bankou a tak zotrvať aj vo sfére kontrolovanej Národnou bankou Slovenska. Odvolací súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že nie je možné konštatovať, že by uvedeným právnym posúdením (ne)doručenia výzvy žalovanému pred postúpením pohľadávky, došlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom a k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces, ako namietala v odvolaní. To, že súd prvej inštancie neodôvodnil a právne neposúdil rozhodnutie podľa predstáv odvolateľky nie je možné za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý proces.

2.4. Pokiaľ sa žalobkyňa odvolávala na rozhodnutia iných senátov krajských súdov v obdobných veciach, v tejto súvislosti odvolací súd v závere odôvodnenia svojho rozhodnutia doplnil, že odvolací súd nie je nimi viazaný, keďže tieto nepredstavujú ustálenú súdnu judikatúru, resp. rozhodovaciu prax, za ktorú možno považovať predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

2.5. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnej žalobkyni v plnom rozsahu.

3. Žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolatelka“) podala voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP.

3.1. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolateľka uviedla, že právna otázka, či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení platnom v čase postúpenia pohľadávky (ďalej aj „ZoB“) predpokladá pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt osobitnú výzvu banky klientovi, že je v omeškaní so splatením čo i len časti svojho peňažného záväzku, konkrétne či touto výzvou (ne)môže byť výzva banky podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ani oznámenie o vyhlásení úveru za predčasne splatný; keďže tieto predpoklady samostatnej výzvy podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách podľa krajského súdu nespĺňajú, na ktorej bolo založené napadnuté rozhodnutie je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V danej súvislosti poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/266/2020, podľa ktorého obsah ustanovenia § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách predpokladá výlučnú a samostatnú písomnú výzvu banky, že je jej klient v omeškaní so splnením čo len časti svojho záväzku. Skrz spotrebiteľského charakteru dojednanej zmluvy o úvere nemožno prisvedčiť oznámeniu o mimoriadnej splatnosti úveru aj charakter výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Oproti predmetnému rozhodnutiu dovolateľka postavila rozhodnutie sp. zn. 9Cdo/165/2022, z ktorého vyplýva právny záver, že zákon pre výzvu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách nestanovuje žiadne osobitné obsahové náležitosti. Z citovaného znenia sporného ustanovenia výslovne vyplýva len to, že banka môže postúpiť svoju pohľadávku, ak je napriek písomnej výzve banky jej klient/dlžník nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči banke. Z predmetného ustanovenia však pri použití žiadnej z výkladových metód nevyplýva povinnosť banky osobitne oznámiť klientovi možnosť postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu. Banka nie je povinná osobitne

upozorňovať resp. informovať klienta/dlžníka na skutočnosť, že po márnom uplynutí lehoty na zaplatenie dlhu bude oprávnená postúpiť pohľadávku na inú osobu. Ak banka klienta/dlžníka písomne vyzve na úhradu presne špecifikovanej konkrétnej sumy pohľadávky, možno takúto písomnosť považovať za výzvu pred postúpením, od ktorej doručenia musí uplynúť aspoň 90 dní a následne možno pohľadávku postúpiť, pretože dlžník bol upozornený na omeškanie s úhradou jeho peňažného záväzku. Z výzvy na zaplatenie nemusí výslovne vyplývať, že ak dlžník sumu neuhradí, veriteľ pristúpi k postúpeniu pohľadávky, musí z nej však byť bez akýchkoľvek pochybností zrejmá konkrétna špecifikácia pohľadávky, ktorú má dlžník uhradiť.

3.2. Podľa dovolateľky rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo aj od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, v prípade písomnej výzvy v zmysle § 92 ods. 8 ZoB, konkrétne či zákon vyžaduje kvalifikované požiadavky na túto výzvu, teda okrem výzvy na zaplatenie, aj upozornenie, že pokiaľ aj napriek písomnej výzve banky zostane naďalej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo i len časti peňažného záväzku voči banke, môže banka využiť svoje oprávnenie a svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť aj inému subjektu aj bez súhlasu klienta.

3.3. V spojitosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka právnu otázku v dovolaní neformulovala. V nadväznosti na uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu uviedla, že otázkou výkladu by nemala byť požiadavka na samostatnú výzvu po zosplatnení pohľadávky, ale skúmanie zákonných podmienok uvedených v paragrafovom znení ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. Ďalej uplatnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nekonkretizovala.

3.4. Dovolaťka dovolaciemu súdu navrhla, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie považuje v celom rozsahu za nedôvodné a dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. V podstatnom konštatoval, že žalobkyňa ako veriteľ (dodávateľ) pochybila, keď nedodrжала jej základnú povinnosť umožniť žalovanému ako spotrebiteľovi byť vopred informovaným o podmienkach právneho vzťahu, ktorý mal vzniknúť na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Uvedené žalovaný označil za jednoznačný rozpor so zákonom a mal za to, že v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka je nevyhnutné vyvodiť záver o absolútnej neplatnosti predmetnej zmluvy o úvere.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP v dovolaní namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia výkladu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení platnom v čase postúpenia pohľadávky (ďalej aj „ZoB“), a odvolaciemu súdu v podstate pre všetky uplatnené dovolacie dôvody nesprávneho právneho posúdenia pokladá jednotnú otázku a to, „či dané zákonné ustanovenie predpokladá pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt osobitnú výzvu banky klientovi, že je v omeškaní so splatením čo i len časti svojho peňažného záväzku, konkrétne či touto výzvou (ne)môže byť výzva banky podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ani oznámenie o vyhlásení úveru za predčasne splatný; keďže tieto predpoklady samostatnej výzvy podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách podľa krajského súdu nespĺňajú.“.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je pri rozhodovaní viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020), keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania. Rovnako tak dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObdo/2/2020). Dovolanie podľa uvedeného zákonného ustanovenia (§ 421 CSP) je preto prípustné aj vtedy, ak je založené na rozpore dovolaním napadnutého rozhodnutia nielen s judikátúrou dovolacieho, ale aj judikátúrou ústavného súdu. Tento zásadný výklad vychádza z konceptu, že nálezová judikátúra ústavného súdu je tiež záväzná pre všetky všeobecné sudy, vrátane najvyššieho súdu a ďalej z toho, že judikátorna činnosť najvyššieho súdu a ústavného súdu sa (aj napriek tomu, že náplň ich činností je vo všeobecnej rovine iná) reálne prekrýva.

10. Vychádzajúc z uvedeného a zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (teda aj to, či je právna otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne) a tiež skutočnosť, že súčasná existencia predpokladov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP je bez ďalšieho z povahy veci vylúčená (keďže určitá právna otázka nemôže byť dovolacím súdom riešená ustálene a zároveň ním byť riešená rozdielne), prípustnosť predmetného dovolania posudzoval iba z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom nastolenej právnej otázky, ktorá dovolacím súdom v čase rozhodovania odvolacieho súdu aj v čase podania dovolania bola rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolací súd však považuje za nevyhnutné upriamiť pozornosť na to, že v otázke právneho posúdenia „či výzvou podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť aj výzva o mimoriadnej splatnosti podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ako aj výzva o vyhlásení predčasnej splatnosti?“, na ktorej bolo založené i napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu prostredníctvom rozsudku Veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júla 2025 sp. zn. 1VCdo/4/2025.

12. Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05). Od 01. júla 2016 je zabezpečenie jednoty rozhodovania a jednoty judikatúry predovšetkým úlohou veľkého senátu najvyššieho súdu (§ 48 Civilného sporového poriadku) [II. ÚS 252/2019].

13. K retrospektívnym účinkom zmenenej judikatúry dovolací súd vyjadruje vo svojich rozhodnutiach (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/223/2016, 3Cdo/198/2017, 9Cdo/67/2020, 7Cdo/20/2021) priebežne stabilný názor, že pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu a iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti, ale nový právny názor je potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza.

14. V predmetnom rozhodnutí veľký senát vo vzťahu k nastolenej právnej otázke uzatvoril, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách predpokladá pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt osobitnú výzvu banky klientovi, že je v omeškaní so splatením čo i len časti svojho peňažného záväzku, pričom touto výzvou nie je (nemôže byť) výzva banky podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ani oznámenie o vyhlásení úveru za predčasne splatný.

15. Veľký senát v odôvodnení svojho rozhodnutia tiež poukázal, že prevažne rozhodovacia prax dovolacieho súdu (senátov 2C, 4C a aj 8C) zastáva názor, že „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách predpokladá pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt osobitnú výzvu banky klientovi, že je v omeškaní s plnením peňažného záväzku. Predmetnou výzvou nemôže byť výzva banky podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ani oznámenie o vyhlásení úveru za predčasne splatný“. Takýto výklad je podľa veľkého senátu najvyššieho súdu súladný s princípom zvýšenej ochrany spotrebiteľa v spotrebiteľských veciach (ktorý vychádza z požiadavky korektných spotrebiteľských zmlúv voči spotrebiteľom, zo zákazu zneužívania dominantného postavenia dodávateľa a zákazu používania zmluvných podmienok, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán) a tiež zodpovedá základnému výkladovému pravidlu zakotvenému v spotrebiteľskom práve v § 54 Občianskeho zákonníka. Možno k nemu dospieť tak gramatickým (jazykovým) ako aj systematickým výkladom ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách a tiež so zreteľom na zmysel právnej normy. Predmetné ustanovenie poskytuje ochranu klientom banky (a teda aj spotrebiteľom). Jeho cieľom a účelom je umožniť klientovi, aby po upozornení na právo veriteľa postúpiť pohľadávku na iný, hoci aj nebankový subjekt (nepodliehajúci dozoru NBS, čo nemusí byť v záujme spotrebiteľa), mal možnosť tomuto postupu účinne zabrániť tým, že vo výzve vyčíslenú výšku pohľadávky dodatočne uhradí (viď úmysel zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe k zákonu o bankách). Ešte predtým ako sa banka rozhodne vzniknutú pohľadávku postúpiť musí nevyhnutne v prvom rade realizovať kroky predpokladané v ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, a teda musí predovšetkým platne zosplatiť svoju pohľadávku a až následne môže realizovať kroky k jej postúpeniu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Prvým zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky je teda existencia splatnej pohľadávky alebo jej časti, čo tiež predpokladá výzvu „meškajúcemu“ spotrebiteľovi, avšak povahou a účelom odlišnú, než akú má na mysli ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách. Ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upravuje za akých podmienok môže banka žiadať o zaplatenie celej pohľadávky; ide o kumulatívne podmienky, a to nesplácanie úveru po dobu troch mesiacov a upozornenie spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Naproti tomu ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách má postavenie lex specialis k § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže sprisňuje všeobecné podmienky ustanovené v Občianskom zákonníku požadované pre platnosť postúpenia pohľadávky. Zákonodarca prostredníctvom stanovenia prísnejších podmienok pre postúpenie pohľadávky chráni klienta pred tým, aby ním poskytnuté informácie týkajúce sa jeho osoby a pomerov neboli postupované bez žiadnych zákonných obmedzení a preto pred samotným postúpením stanovil povinnosť banky spotrebiteľa/dlžníka o tomto zámere informovať. Ak by zákonodarca zamýšľal spojenie povinností banky do jedného právneho úkonu, tak by to explicitne uviedol v zákone alebo by jednotlivé ustanovenia prepojoval odkazom. Na podporu zhora uvedeného/prezentovaného výkladu najvyšší súd poukazuje aj na svoju doterajšiu (už citovanú) judikatúru v zmysle ktorej „ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č.483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práva klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon (R 60/2018)“. Napokon aj v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď uznesenie z 20. júna 2018 č. k. IV. ÚS 371/2018-43) taká interpretácia spotrebiteľskej legislatívy, ktorá akcentuje princíp zvýšenej ochrany spotrebiteľa a ochranu zmluvnej spravodlivosti je aj v súlade s požiadavkou stanovenou v § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nemožno ju hodnotiť ako interpretáciu, ktorá ide nad rámec zákona. Logicky v súvislosti s predmetným výkladom sa vynára aj otázka, aké náležitosti by mali byť obsahom výzvy podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Podľa názoru veľkého senátu najvyššieho súdu, obsahom výzvy banky podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách má byť aj zamýšľaný/pripravovaný zámer banky previesť existujúcu pohľadávku (uvedením jej výšky) zo spotrebiteľskej zmluvy na inú osobu, s upovedomením že tak môže učiniť aj bez súhlasu klienta/spotrebiteľa, a to aj mimo bankového sektora.

16. Veľký senát upriamil pozornosť aj na to, že v už skôr prijatom rozhodnutí zo dňa 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/162/2020 (publikovaného v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súd Slovenskej republiky pod č. 6/2022) najvyšší súd zvýraznil, že v sporoch s ochranou slabšej strany súd skúma vecnú legitímáciu z úradnej povinnosti (vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy hmotné právo určuje, či žalobcovi svedčí tvrdené subjektívne právo, inak povedané, či má nárok na plnenie, ktorého sa v konaní domáha; vecná legitímácia je jedným z predpokladov úspešnosti v konaní - pozn.); dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 vety prvej Zákona o bankách pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenia veriteľa.

17. Na rozhodnutie veľkého senátu medzičasom rozhodovacia prax najvyššieho súdu nadviazala (napr. rozhodnutie sp. zn. 9Cdo/8/2024), ktorú líniu sleduje najvyšší súd i v preskúmvanej veci, preto pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie v dovolateľkou nastolenej právnej otázke na zhodnom právnom názore, podľa ktorého obsah ustanovenia § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách predpokladá výlučnú a samostatnú písomnú výzvu banky, že je jej klient v omeškaní so splnením čo len časti svojho záväzku a skrz spotrebiteľského charakteru dojednanej zmluvy o úvere nemožno prisvedčiť oznámeniu o mimoriadnej splatnosti úveru aj charakter výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva v správnom právnom posúdení veci.

18. Dovolací súd na podklade vyššie uvedeného uzatvára, že pokiaľ dovolateľka namietala, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky, od ktorej v danej veci záviselo rozhodnutie, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, robí tak neopodstatnene. Dovolací súd, poznajúc svoju vlastnú judikatúru, zároveň nezistil, že by v danej veci išlo tiež o naplnenie niektorého z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) resp. medzičasom už ani písm. c) v spojení s § 432 CSP. Dovolanie v posudzovanej veci preto smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, v dôsledku čoho dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.